

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

20. De Donationibus inter virum & uxorem, & de dote post Divortium
restituenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

TITULUS XX.

De Donationibus inter Virum, & Uxorem, & de Dote post divortium restituenda.

Inter accessoria sponsalium eminet *Arrha Sponsalitia, Donatio inter Virum, & Uxorem, & Dos.*

Pars I.

De Arrha sponsalitia.

SUMMARIUM.

1. *Arrha quid nominis?* 2. *Definitur Arrha sponsalitia.* 3. *Ejus origo.* 4. *Quinam possint constituere Arrham?* 5. *In quibus rebus?* 6. *quomodo?* 7. *cur constituatur?* 8. 9. *Inter sponfos quem effectum obvineat?* 10. *Sponsalitia largitas quid sit, & qui ejus effectus?* 11. *an valeat pena conventionalis sponsalibus adjecta?*

§. I.

1 *Arrha vox ab Hebraeis ad Romanos perfecta, in usu juris significat pignus. Hinc arrha sponsalitia dicitur pignus, quod datur in sponsaliorum fidem, promissique matrimonii argumentum. Vernacula, ein Wablschah/ vel Wandtreu.*

§. II.

2 *Definitur Arrha sponsalitia, quod sit datio rei alicujus in argumentum, & firmitatem futuri matrimonii. Zoel. ad ff. de Sponsal. n. 7.*

§. III.

3 *Causa efficiens Arrhae sponsalitiae duplex est: remota, & proxima.*

Remota est jus utrumque: ex quo utrumque arrharum usum in sponsalibus approbavit, ipsisque singulares effectus attribuit. Jus Canonicum in c. 14. & 15. causa 27. q. 2. c. 3. & 7. causa 30. q. 5. Jus Civile in l. 3. & fin. C. de Sponsalib.

4 *Proxima sunt sponfus, & sponfa, qui arrham hanc dat, aut accipit. Ut plurimum dat sponfus sponfae, rarius sponfa sponfo: an verò*

uterque dare, & accipere possit? inter Juris Interpp. non omnino constat. Negat Zoel. ubi supra. eò quod mutua arrharum traditio videatur esse superflua; superfluum quippe est, aliquid dare, ut tantundem recipiatur, arg. l. qui sic. 55. ff. de Solut. ibi: non alienantur nummi, qui sic dantur, ut recipiantur. Affirmat Covart. de Matr. p. 2. c. 3. §. 7. n. 8. cui subscribo: tum quia reciproca arrharum datio nullà lege reperitur prohibita: tum quia hæc mutua arrharum traditio utilis est, ex quo qui resilit, amittit datam, & acceptam restituere tenetur; quod certè securius est, quam si nullam dedisset, sed solum accepisset. Neque moror l. 55. ff. de Solutionib. ut quæ loquitur de negotio simulato, quo res traditur eà lege, ut statim restituatur, idque ex nulla alia causa, quam ut tradens recipiat, & accipiens illam non retineat, nullusque effectus, & commodum nullum apud accipientem maneat, qualis simulatio non est in mutua arrharum datione.

§. IV.

*Obiectum Arrhae sponsalitiae constituunt res, quæ in fidem sponsalium à sponfo sponfae, aut vicissim dantur: puta nummi tum argentei, tum aurei, catenæ aureæ, armilla, & similia ornamenta; In Germania ferè ubivis locorum usus obtinet, ut sponfus in tesseram sponfionis sponfae, & hæc vicissim sponfo annulum offerat, qui dicitur *annulus pronubus*, vulgò *Fawort-Ring* vel *annulus fidei det Treu-Ring*. Planè ejus generis, quantitatis, aut pretii sint res, quæ arrharum nomine à sponfis dantur, nil refert: cum enim in jure nulla earum extet definitio, pro arbitrio sponforum in quacunque quantitate, ac pretio constitui possunt, ex receptiore sententia teste Alciato in l. Titia 134. pr. ff. de V. O. Dissentit Panorm. in c. gemma 29. de Sponsalib. qui negat, inter plebejos magni pretii arrhas sponsalibus apponi posse.*

§. V.

§. V.

Forma Arrhæ sponsalitiæ consistit in traditione rei facta in signum initorum sponsalium; in traditione, inquam: quandoquidem arrha sponsalitiæ non verbis, sed ipsius rei præstatione constituitur. *l. 3. §. C. de Sponsalib. Guierrez de Matrim. c. 18. n. 2.*

§. VI.

Finis Arrhæ sponsalitiæ est, ut tam testes ipsi, quam qui testium locò adhibentur, certiores affirmare queant, sponsalia verè contracta esse. *Cypræ. de Sponsal. c. 11. §. 4. n. 5.*

§. VII.

Effectus Arrhæ sponsalitiæ alius est, si matrimonium fuerit subsecutum, alius si subsecutum non fuerit.

Secutò matrimoniò arrha restituenda est illi, qui dedit. *l. 3. C. de Sponsal. arrha namque sponsalitiæ est instar pignoris data in securitatem matrimonii; quare sicut pignus facta solutione revertitur ad debitorem, ita secutò matrimoniò arrha sponsalitiæ reverti debet ad dantem. Hodie tamen in plerisque Germaniæ ditionibus contrarium observari, testatur Laym. lib. 5. Theol. moral. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 5. ita ut arrhæ accipienti maneat. Christin. dec. 127. n. 12.*

Matrimoniò non secutò, si ex parte dantis hoc steterit, arrhæ penes accipientem manent. Sin ex parte accipientis, redeunt ad dantem duplicatæ, vel si ita partes paciscantur, triplicatæ, vel quadruplicatæ. *l. mulier. 5. C. de Sponsalib. dummodo contrahens sponsalia sit major viginti quinque annis: etenim minor 25. annis amplius, quam accepit, restituere non tenetur. d. l. 5.*

§. VIII.

Affinis arrhæ sponsalitiæ est I. Sponsalitiæ largitas, quæ est donatio inter sponsos de futura matrimoni inveniendi spe, ejusque causâ facta. Sanchez lib. 6. de Matr. disp. 1. n. 1. Et hæc donatio secutò matrimoniò firma, &

pura remanet. *l. 12. C. de Donationib. ante nupt.* Quòd si matrimonium secutura non fuerit, refert, an non fuerit sequutum culpâ donantis, an culpâ donatarii, an sine culpa utriusque? Primo casu donatarius integrè eam acquirit; casu secundo integra restituenda est ei, qui eam contulit; & similiter tertio casu, si facta est à sponsa sponso, secus si à sponso sponsæ facta fuit, & post sponsalia osculum intercessit: osculo quippe interveniente sponsa, vel ejus hæres retinent dimidiam partem largitatis sponsalitiæ. eò quòd osculo sponsæ pudicitia quodammodo delibari videatur, & ex severa Romanorum gravitate oscula ad conjugalem licentiam pertineant. *l. 15. §. 16. C. Eod. Cov. de Matr. p. 2. c. 7. §. 2. n. 12.*

II. Arrhæ sponsalitiæ affinis est pœna conventionalis; quam tamen sponsalia non admittunt, præsertim si ita adjiciatur, ut etiam qui ex justa causa resilit, teneatur ad solutionem pœnæ; id quòd colligitur ex *c. gemma. 29. de Sponsalib.* ubi disertè dicitur: cum matrimonia debeant esse libera, stipulationem pœnæ interpositam reprobari: & ex *l. Titia. 134. pr. ff. de Verb. oblig.* ubi habetur, talem stipulationem esse contra bonos mores, subjuncta ratione: *quia inonestum visum est, vinculo pœnæ matrimonia obstringi, sive futura, sive jam contracta.* Cur autem arrhæ licitæ sint in contractu sponsalium, non autem pœna conventionalis? difficile est, disparitatem assignare, congrua tamen illa, quòd pœna simpliciter tantum promittatur, arrhæ verò actualiter tradantur, de eo autem, quòd actualiter tradimus, maturiore consilio tractemus, quam de eo, quòd tantum promittimus, non enim sumus tam faciles ad dandum, quam ad promittendum adeoque pœna promissa magis potest impedire libertatem matrimonii, quam arrha actualiter tradita. Confer

P. Engl. ad tit. de Sponsal.

§. 2. n. 7.

Z

PARS

PARS II.
De Donatione inter virum
& uxorem.

SUMMARIA.

12. *Definitur Donatio inter virum & uxorem. 13. Quo jure? 14. inter quos conjuges? 15. quarum rerum? 16. usque 20. qualis donatio? 20. & cur sit prohibita? 21. 22. 23. Quid optineat, & quomodo confirmetur hac donatio?*

§. I.

12 **D**efinitur donatio inter virum & uxorem, quod sit actus aliquis jure prohibitus, quod conjux liberalitatem suam erga alterum conjugem exercet.

§. II.

13 *Causa Efficiens* donationis inter virum & uxorem alia est remota, alia proxima.

Remota est jus moribus introductum, ut insinuat JC. in l. 1. ff. h. t. ibi: *moribus apud nos receptum est, ne inter virum & uxorem donationes valerent.* & in l. 2. ff. Eod. ibi: *mores nostri inter virum, & uxorem donationem prohibuerunt.*

14 *Causa Efficiens proxima* hujus donationis est conjux donans, & donataria, quos inter pura, & simplex donatio est prohibita. Pertinet autem prohibitio hæc solum ad conjuges privatos: nam in Imperio Romano Germanico donatio Principis, seu conjugis Illustris, quam confert in Augustam, seu uxorem Illustris, omnino valet; quandoquidem ejusdem liberalitas nullis legum fraenis, nullisve solennitatum cancellis coerceri debet, arg. l. penult. C. h. t. Andr. Tiraquell. in tr. de Nobilit. c. 37. n. 45. & Principes, ac Comites in suis territoriis vicem Imperatoris gerunt. Zaf. in consil. 1. n. 21. & consil. 15. num. 51. 52. 53. vol. 2. Non tamen uxor illustris habens adhuc patrem viventem marito Principi omnia sua pretiosa (jocalia vulgò dicta) donare potest, juxta communem DD. sententiam,

arg. l. 28. §. 2. ff. de Pact. l. 7. in pr. ff. de Donat. Besold. consil. 44. per tot.

§. III.

Materia, seu *objectum* donationis inter virum, & uxorem sunt res propriæ ipsorum, conjugum: Res namque alienas donare invicem conjuges possunt, ita ut transferant conditionem usucapiendi in alterum. l. sed et ff. 25. ff. h. t. & possunt præterea juri sibi nondum acquisito in favorem alterius renuntiare; ut si maritus hæres institutus hæreditatem repudiet donationis causâ. l. si sponsus. §. si maritus. 13. ff. Eod.

§. IV.

Forma donationis inter virum, & uxorem consistit in requisitis necessariis ad hoc, ut procedat in ea juris prohibitio. Requiritur autem

I. Ut donatio inter conjuges fiat tempore matrimonii, aut, si fiat ante matrimonium contractum, effectus ejus differatur in tempus matrimonii jam initi. l. quod sponsa. C. h. t. quia idem est aliquid fieri tempore inhabili, & in tempus inhabile, ac prohibitum referri. l. in tempus. 62. ff. de Hered. instit.

II. Requiritur, ut donatio inter conjuges fiat solius liberalitatis causâ. Hinc donatio, quæ sit remunerationis gratiâ, valida est. l. quod autem. §. si vir. & ibi Gloss. ff. h. t. Dec. consil. 202. vol. 3. n. 6. & consil. 232. n. 6. in fin. ubi concludit donationem inter maritum & uxorem valere propter merita, etiam si essent merita obsequialia in gravi, & longa infirmitate mariti posita. Assertio tamen meritorum etiam jurata non sufficit, sed merita probentur, vel saltem in specie exprimantur oportet, arg. l. 15. §. 1. ff. de Manumiss. vind. Curt. Sen. consil. 57. in pr.

III. Requiritur ut conjux donans ex donatione fiat pauperior, & accipiens locupletior. l. 25. l. 28. §. 3. l. 32. §. 9. l. 50. §. 1. ff. h. t. Si ille non fiat pauperior, nec ille locupletior, donatio tenet. Porro donans non

fit pauperior primò, si rem alienam donet. *d. l. 25. ff. Eod.* Secundo, si maritus uxori donet, ut comptior, & ornator incedat, quia suâ potius quam uxoris causâ dedisse creditur. *l. si ut certo. §. §. interdum. ff. Commodati. Tertio*, si uxor marito donet ad consequendam dignitatem. *l. 41. & 2. seqq. ff. h. t.* Uxor enim fit ditior, ex quo ex dignitate mariti ei splendor, & honor accedit. *l. 8. ff. de Senatorib.* Donatarius non fit locupletior, si quid donatur, ut rursus pro alio expendatur. *l. si sponsus. §. ult. ff. h. t.* ut si uxori servus donatur ea conditione, ut manumittatur. *l. 7. §. fin. ff. Eod.* vel si quid sepulcræ causâ donatur, non enim fit locupletior in ea re, quam religioni dedicavit. *d. l. si sponsus. §. §. concessa.* vel si quid donatur ad eleemosynam, aut emptionem rei familiaris. *d. l. 7. §. si maritus. & l. 31. §. pen. & ult. ff. Eod.* quia quod donatarius accipit, statim rursus expendere cogitur.

19 IV. Requiritur, ne donatio concepta sit in casum soluti matrimonii: nam collata in tempus mortis, aut casum divortii sustinetur: quia in hoc tempus excurrit donationis eventus, quo vir & uxor esse desinunt. *l. 10. & l. 60. §. 1. h. tit.* Quapropter inter conjuges valet donatio mortis causâ. *l. 9. §. fin. ff. Eod.* sicut & legatum, quod est donatio quædam. *c. si pater. de Testam. in 6.*

§. V.

20 Finis, ob quem prohibetur donatio inter virum, & uxorem, est, ne conjuges mutuo amore se invicem spoliarent, aut matrimonia, si non donet conjux, distraherentur, ipsaque conjugalis concordia venalis esse, & pretio conciliari posse videretur. *l. 1. 2. & 3. ff. h. t.*

§. VI.

21 Effectus donationis inter virum, & uxorem est, quod licet per eam, utpote invalidam, non transferatur dominium. *l. 18. & 20. C. h. t.* transeat tamen in accipientem possessio, quia facti est. *l. 1. §. 4. ff. de Acquir. vel amitt. possess.* Et ideo conjugum procedit usucapio rei

donatæ, si res aliena donata sit, & qui donavit ex hoc non fiat pauperior. *l. 25. ff. h. t. l. 3. ff. Pro donato.* Deinde conjux donatarius acquirit fructus rei donatæ, quos factò, seu industriâ suâ percepit. *l. 17. ff. h. t.* Alia ratio est fructuum naturalium: hi enim donatori servandi sunt, ne alter inde fiat locupletior contra prohibitionem legis.

Planè etsi regulariter donatio hæc invalida fit, tamen ex communi Interpretum sententia firmatur I. morte donantis, si moriatur ante donatarium non facta ante mortem tacita, vel expressa revocatione doni. *c. fin. h. t. l. 32. §. 2. ff. l. 1. & 3. C. Eod.* quia tunc cessat ratio prohibitionis: & donans voluisse censetur, donatarium rem donatam quasi ex testamento accipere. Nec verò refert, an res ante mortem donantis sit tradita, vel solum promissa? nam donationem conjugalem simpliciter, morte donantis confirmari, evincunt textus generales in *l. 32. §. 1. & 23. l. 33. ff. h. t. l. 2. C. de Dote causa. & Novel. 162. cap. 1.* Quòd si donatarius præmoriatur, donatio concidit ex præsumpta donantis mente, quòd voluerit soli donatario, non etiam ejus hæredibus donare. *d. c. fin. h. t. l. 18. C. Eod.*

II. Confirmatur donatio conjugum invalida juramentò donatoris: quia licitum est conjugum, talem donationem non revocare; ergo etiam licitum, & consequenter obligatorium est juramentum tale per *c. quamvis. de pactis in 6.* Ita communis apud Canif. in *c. h. t. & Gail. 1. obs. v. 40. n. 2.* Ego existimem in particulari rem æstimationi, seu arbitrio Judicis committendam esse, qui arbitrari debet, an in factò donatio sit excessiva, vel talis, quæ amorem, & concordiam conjugum lædere, vel studium proles imminuere, aut liberis præjudicare possit, vel non? Primo casu verius censetur, donationem juramentò non confirmari, arg. *c. cum quidam. 12. de Fure jurando, cum Gloss. ibid.* Posteriore casu

confirmatam esse juramentò, rectius judicabitur per text. & tradita DD. in d. c. *quamvis*.

PARS III.

De Dote.

SUMMARIA.

24. *Dotis homonymia* 25. *Definitio*. 26. *Origo*. 27. *Usque* 35. *Quinam dotem teneantur, aut possint constituere?* 35. *In quibus rebus?* 36. *Quibus modis?* 37. *Ob quam finem dos constituatur?* 38. 39. *Quinam dotis effectus?* 40. *de Donatione propter nuptias, aliisque dotis affinis.*

§. I.

24 **D**os vox est variæ significationis, ut videre est apud Boss. in *tr. de Dote. c. 1. n. 1.* Ad matrimonium relata aliquando significat titulum, seu actum, quo constituitur. *t. r. ff. pro dote.* quandoque ipsum jus. *t. r. ff. de Jure dotium.* nonnunquam rem dotalem. *l. 40. & seqq. Solutio matr.* quæ vulgò dicitur ein Braut: Schaß / Ehe: Geld / Ehe: Steur / Heyrath: Gut / vel Mitgiff. In hac significatione.

§. II.

25 **D**efinitur dos, quòd sit species, vel quantitas certa, quæ uxoris nomine marito promittitur, vel datur ad sustinenda matrimonii onera. Tulden. *ad C. de Dot. promiss. n. 1.*

§. III.

26 **D**ividitur dos in profectitiam, & adventitiam. Illa est, quæ proficiscitur, vel provenit à patre, vel ab ascendente paterno, vel quæ datur à quocunque alio, sed intuitu, ac contemplatione patris. *l. 5. ff. de Jure dot.* Adventitia est, quæ nec à patre, nec ab ascendente paterno, nec illius intuitu advenit, sive deinde habeatur ex propriis bonis, sive à matre, sive ab avo materno, sive à fratre, aut alio consanguineo, sive ab extraneo, per *d. l. 5. §. 11.* Eckolt *eod. tit. §. 2.*

§. VI.

Causa Efficiens dotis est vel remota, vel 27 proxima.

Remota est jus. Nec difficile est dotis originem ducere à jure Gentium. per *l. 8. ff. de Capit. minur.* & à Jure Divino *Exod. 22. v. 16. & seqq. Deuter. 22. v. 29. Tob. 6. v. 11. & 8. v. 24.* à Civili denique & Canonico ratione formæ, & singularium effectuum.

Causa Efficiens proxima dotis est is, qui dotem constituit. Constituit autem dotem non ipsa solum mulier per se, sed quivis alius pro ea dotem ritè & utiliter constituere potest. *l. promittendo. 2. ff. de Jure dot.* Nec interest filiusfamilias sit, an paterfamilias, masculus, an foemina, modò non sit minor 25. annis. *l. ult. C. ad SC. Vellejan.* At non omnium, qui dotem constituunt, eadem est ratio: quippe alii dotem dare tenentur, alii non tenentur.

Dotem dare tenentur I. Pater: paternitas enim est officii, dotem, vel donationem propter nuptias pro sua dare progenie. *l. fin. C. de Dotis promiss.* Neque solum dotare tenetur filiam, quam in potestate habet, sed probabiliter etiam emancipatam, maximè, si ea inops esset, nec posset sine dote invenire honestam conditionem nubendi. Struv. *ad ff. de Jure dot. Exerc. 30. th. 3.* cum aliis.

II. Avus quoque paternus dotem nepoti constituit cogitur, quoties pater dotem filia ob inopiam constituere non potest. *l. 6. ff. de Colat. bonor.* ubi Celsus scribit, avum propter patrem hoc facere, officiumque avi circa nepotem ex officio patris erga filiam pendere. Unde si huic tantum in facultatibus superfit, unde dotem, deducto ære alieno, salva dignitate constituere valeat, avus hoc nexu censetur esse liberatus. Menoch. *consil. 88. n. 49. & 55.* Fachin. *lib. 10. controv. c. 40.* Dissentit Zoëf. *ad ff. de Jure dot. n. 14.*

III. Mater filia dotem dare cogitur, non tamen aliter, quam in subsidium, nimirum, quando

quando pater, & avus inops est, vel mortuis
his filia manet inops, & legitima ei ad dotem
non sufficit. *l. 14. C. de Fure dot.* Idem juris
obinet in avo materno, qui pariter tenetur
dotare neptem ex filia, si ipse dives sit, & nep-
tis à patre, vel avo paterno, aut matre dotem
consequi non possit. *Alex. lib. 6. consil. 117.*
8. Farinac. tom. 3. dec. 233.

IV. Frater quoq; in defectum ascendentium
tenetur dotare sororem inopem ex eodem pa-
tre natam, arg. *l. 12. §. 3. ff. de Administ. &
prie. tutor.* cum enim ibi negetur, dotandam
esse sororem alio patre natam, seu uterinam:
haud obscure innuitur sororem eodem patre
natam dotandam esse, argumento à sensu
contrario, quòd procedit roties, quoties inde
non emergit absurdus, vel legibus contrarius
sensus, & intellectus. *Layman. in Theol. mor.
lib. 3. tit. 4. c. 13. n. 5. Burghaber in Casib. se-
cul. cent. 3. casu 16. ubi docet, Clericum te-
neri ad dotandam sororem inopem*

V. De Jure Canonico tenetur stuprator
dotare stupratam, aut eam, nisi ipsa, aut pa-
trus ejus disenserint, in uxorem ducere. *c. 1.
& 2. de Adult.* Quantam autem dotem da-
re debeat? relinquitur arbitrio Judicis, qui
considerata qualitate virginis, & ipsius deslo-
ratoris, eandem determinabit. *Menoch. de
Arbitr. Jud. cent. 3. casu 288. n. 16. cum. seq.
& nos alibi.*

Reliqui omnes dotem dare non tenentur:
est enim in ipsorum arbitrio dotem de suo da-
re, vel non dare. *l. un. §. accedit. C. de Rei u-
xor. act.* An verò subditi pro elocanda, & do-
tanda filia Principis collectas, seu, ut vocant,
tallias præstare teneantur? jam non vacat ex-
cutere. Si lubet, consule *Barthold. Musculum
de Success. conventional. membr. 2. class. 1.
concl. 5. n. 222. & seqq.*

§. V.

Materia dotis unco verbo pecunia ex-
primi potest: ut quo res tam solidæ, quàm mo-

biles, & tam corpora, quàm jura continentur.
l. 4. §. & 12. 2. ff. de Verb. signif.

Nobilis controversia est: num & bona feu-
dalia in dotem dari possint? Nam in *cap. est
antem. §. donare. 2. feud. 9.* expressè sancitum
est, feudum in dotem pro filia dari non
posse. Econtra in *c. Titius. 2. feud. 13. & c.
qui sibi. 2. feud. 17.* mulier à Domino investi-
ta dicitur feudum paternum in dotem dedisse.
Ego pro his juribus conciliandis, puto dicen-
dum: vasallo quidem non permitti, feudum
in dotem dare, aut dotis constituendæ causâ
distrahere. *d. c. est antem. §. donare.* eò quòd
dotis datio sit species quædam alienationis,
quæ sine consensu Domini vasallo est prohi-
bita; posse tamen ipsam mulierem feudum, si
quòd habet, per se loquendo, marito dotis
nomine concedere, juxta *d. tit. 13. & 17.
feud. 2.* idè: quia feudum hoc casu non alie-
natur, & in maritum transmittitur, sed natu-
raliter manet in Dominio, & patrimonio uxori-
s. *Eckolt ad ff. de Fure dot. §. 5.* addens, à
tertio quoque fructus feudi ad mortem usque
in dotem dari posse.

§. VI.

Forma dotis stat in modo, quò constitui-
tur. Ubi discernenda promissio dotis à consti-
tutione strictè dicta: Promissio dotis fit vel
stipulatione. *l. 20. ff. de Fure dot.* vel nuda con-
ventionione, quæ tamen per *l. 6. C. de Dotis pro-
miss.* evasit in pactum legitimum. Constitutio
dotis (sumendo constitutionem strictè) fit vel
actu inter vivos per traditionem tum veram,
tū fictam; vel ultima voluntate, puta in testa-
mento, aut codicillis. *Struv. d. Exerc. 30. th. 9.*

Præterea quemadmodum reliquis conven-
tionibus, sic promissioni, ac constitutioni do-
tis pacta adjuncta legem, & formam dant, de
quibus agitur in *c. fin. h. t. tot. 1. ff. de Pactis
dotal. & 1. t. C. de Pactis convent.*

§. VII.

Finis dotis est sublevatio onerum matri-
monii:

monii: quia nisi dos matrimonii oneribus
serviat, dos nulla est. l. 76. in fin. ff. de Jure
dot. l. 20. C. Eod.

§. VIII.

38 *Effectus* dotis variat, prout dos vel promissa tantum est, vel insuper constituta, seu tradita.

Effectus dotis promissæ est obligatio promissoris ad solvendam, & actio ad obtinendam dotem promissam, nimirum actio ex stipulatu, si stipulatio intervenerit. t. i. ff. de Verb. oblig. vel conditio ex lege, si dos pactò tantum promissa sit. l. 6. C. de Dotis promiss.

39 *Effectus* dotis constitutæ, seu traditæ est dominium mariti in rebus dotalibus. pr. Instit. quib. alien. licet, vel non. l. 1. §. 1. l. 13. §. 2. ff. de Fundo dotal. l. 7. §. 3. ff. l. 23. C. de Jure dotalium. Et si quidem hæ res mobiles sint, maritus earum sit absolutè, & perfectè dominus, quamvis pretiosæ sint, & servando servari possint. l. 42. ff. l. 3. C. de Jure dot. ac proinde liberè eas alienare potest, modò tamen ex ejus bonis dos reparari possit. Vin. ad pr. Instit. Quib. alien. lic. vel non. Idem dicendum, si sint immobiles, æstimatæ æstimatione faciente venditionem. l. 5. & 10. C. Eod. Sin verò sint immobiles inæstimatæ, vel æstimatæ etiam, sed solum taxationis gratiâ, maritus quidem itidem dominus sit. l. 13. §. 2. ff. de Fundo dotal. l. 23. C. de Jure dot. eas tamen alienare non potest, ne quidem cum consensu mulieris. pr. Instit. Quib. alien. licet, nisi ea consentiet jurato; quo casu alienatio valeret. c. 28. de Jurejur.

§. IX.

40 *Affinia* dotis sunt l. Donatio propter nuptias; quâ maritus, vel alius ejus nomine res mobiles, vel immobiles propter dotem, & nuptiarum affectionem mulieri confert: nam ut mulier marito affert dotem, ita maritus uxori affert donationem propter nuptias, quæ hinc nuncupatur contra dos, vernaculâ, ein Widerlag / Gegensteuer / Gegenvermachung.

De hac donatione methodicè agit Wolfgang Adam. Lauterbach Vel. 1. Diss. jurid. disp. 10. II. Dotalitium, quod est ususfructus quidam à marito uxori in compensationem dotis post mortem in bonis quibusdam constitutus. Welenbec. ad ff. de Jure dot. Durat autem hic ususfructus ad dies vitæ viduæ. Berlich. pract. concl. p. 2. concl. 50. n. 45. & hinc satis convenienter latine vocatur *usufructus*, seu *usufructus*; germanicè ein Leib / Geding / Leib / Sucht / Leib Gut / Wittumb. Manz. ad §. 3. Instit. de Donat. n. 42. latè Nicol. Myler. in Gamol. Princ. c. 10 per tot. III. *Morganatica*, seu *Morganatica*, quam facit maritus, præcipuè nobilis, uxori altera nuptiarum die in compensationem delibatæ virginittatis. Struv. Synagm. jur. feud. c. 9. th. 4. n. 8. Hujus usus præsertim inter nobiles viget: nam plebei rarò pudicitiam singulari afficiunt præmio; si tamen reperias tantum virginittatis æstimatorem, qui sponsæ suæ castitatem singulari dono matutinali devenerandam crediderit, nullus dubito ejusmodi donationem subsistere, cum nusquam præcisè ad nobiles restringatur, vel plebeiis interdicitur; imò donatio maritalis, tanquam pudicitæ præmium in uxorem collata, perspicuè approbatur in l. res uxoris. 24. C. h. i. IV. *Affinia* sunt *muna nuptialia*, *Hochzeit-Geschenck* / *bona pax aherualia*, & *receptitia*, ac *quæstus conjugales*, seu bona constante matrimonio acquisita. Verum institui ratio, atque temporis angustia vel nos contrahere jubent.

TITULUS XXI.

De secundis Nuptiis.

SUMMARIA.

1. Quæ nuptiæ dicantur secundæ? 2. An sint licitæ?
3. Qualis certitudo requiratur, ut liceat matrimonium repetere? 4. Proponitur objectum secundæ.